

7 Ostalo odraslo

- [Nakup rabljenega avta](#)
- [Brezplačne strani](#)
- [Zakonodajni referendum o ZPPKŽ 2025](#)
- [Referendumi](#)

Nakup rabljenega avta

Ko kupuješ rabljen avto, ni dovolj samo to, da si ga ogledaš in plačaš. Da ga boš lahko zares vozil, moraš urediti še prepis in registracijo. Sliši se komplicirano, ampak v resnici ni – če veš, kaj potrebuješ in kam iti, lahko vse urediš v eni uri, brez posebnih zapletov.

Za registracijo potrebuješ veljaven tehnični pregled, zavarovanje, plačano cestnino in kupoprodajno pogodbo. Ko se s prodajalcem zmeniš za nakup, gresta skupaj na tehnične preglede ali v katerikoli center, kjer delajo registracije – na primer AMZS, Avto Krka, Produkt, LPP ali kam drugam. Ni treba hoditi na upravno enoto, ker so zasebni registracijski centri večinoma hitrejši in prijaznejši.

Tam samo poveš, da bi rad naredil prepis. Imajo že pripravljene obrazce kupoprodajnih pogodb, ti jih sprintajo, izpolniš podatke (ime, priimek, naslov, VIN, registrska številka in podobno) in oba s prodajalcem podpišeta. Nato gresta do okenca, kjer prodajalec odjavi avto, ti pa ga prijaviš nase. Uslužbenka preveri podatke, jih potrdi in v sistemu izvede prepis. Plačilo navadno uredita kar na mestu – pogosto imajo celo napravo, ki preveri bankovce, da ni kaj ponarejenega. Ko je to urejeno, prodajalec lahko gre, ti pa ostaneš še za registracijo.

Registracija velja do poteka tehničnega pregleda, največ eno leto. Če ti tehnični poteče v kratkem, ga lahko opraviš takoj in registriraš avto za celo leto. Če pa tehnični poteče šele čez nekaj mesecev, bo registracija veljala samo do takrat. Za registracijo potrebuješ veljaven tehnični pregled, zavarovalno polico in plačano cestnino. Če imaš svojega zavarovalnega agenta, se lahko z njim vnaprej dogovoriš, da ti pripravi polico. Če ga nimaš, ti lahko zavarovanje uredi tudi teta na šalterju – morda bo malenkost dražje, ampak boš imel vse rešeno takoj.

Ko imaš vse urejeno, plačaš še letno dajatev (cestnino), uslužbenka natisne novo prometno dovoljenje in to je to – avto je registriran, ti pa se lahko odpelješ. Če delaš prepis in registracijo takoj, lahko na avtu ostanejo stare tablice. Če želiš nove ali če boš registracijo urejal kasneje, boš moral plačati nove tablice in stare pustiti njim v uničenje.

Cene so precej različne, ampak okvirno: tehnični pregled je okoli 35 evrov, zavarovanje nekje od 300 ali 400 evrov naprej (odvisno od vrednosti avta in izbranih opcij), cestnina pa odvisna od prostornine motorja. Odjava vozila stane približno pet evrov, nova prometna nekaj evrov, tablice pa med 20 in 30 evrov. Če registriraš za krajše obdobje – recimo tri mesece, ker takrat poteče tehnični – plačaš sorazmeren del zavarovanja in cestnine, tablice in dokumente pa seveda v celoti. Prodajalec lahko kasneje zaprosi za vračilo sorazmernega dela letne dajatve in zavarovalnine. Ponavadi prodajalec plača odjavo, kupec pa vse ostalo.

Če imaš že urejeno zavarovanje za mladega voznika, tega ni treba posebej doplačevati, ko sklepaš novo polico za svoj avto.

Na kratko: pripravi denar za nakup in registracijo, pojdita s prodajalcem na tehnične preglede, podpišita pogodbo, prodajalec odjavi avto, ti ga prijaviš nase, urediš zavarovanje, plačaš cestnino

in se odpelješ. Teta na šalterju ti večino stvari uredi kar tam – ti samo prineseš papirje, podpišeš, plačaš in greš.

Brezplačne strani

Photopea	Brezplačna online verzija Photoshopa	https://www.photopea.com/
Besana Amebis	Slovnično preverjanje besedil	https://besana.amebis.si/preverjanje/
SciHub	Dostop do znanstvenih člankov	https://sci-hub.se/
Slovenscina.eu	Odprtokodna orodja za slovenski jezik v digitalnem okolju	https://slovenscina.eu/
Libgen	Datoteke/knjige	https://www.libgen.is/

Zakonodajni referendum o ZPPKŽ 2025

23. novembra 2025 nas čaka zakonodajni referendum o zakonu o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja (PPKŽ). Zato sem se odločila, da vam ta zakon malce razložim - brez pravnega žargona, čimbolj enostavno.

Pomembno je poudariti, da to ni promocija nobenega mnenja. Namen tega članka je samo, da razumete, kaj piše v zakonu, da se boste lahko sami informirano odločili na referendumu.

Kaj sploh je zakonodajni referendum?

Razlika med zakonodajnim in posvetovalnim referendumom? [Preberi tukaj.](#)

V tem primeru je zgodba taka: Državni zbor je julija 2025 sicer sprejel zakon, a ker je najmanj 40.000 volilcev zahtevalo referendum, moramo zdaj državljani povedati, kaj si o tem mislimo. Naš glas bo odločujoč, saj je državni zbor vezan na našo odločitev.

Kaj ta zakon sploh ureja?

Zakon ureja pravico do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja ter obveznosti zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev pri tem postopku.

Zakon je namenjen pacientom, ki doživljajo neznosno trpljenje, za katerega nimajo več možnosti za lajšanje simptomov. Gre za primere, ko ima pacient hudo neozdravljivo bolezen ali trajno okvaro zdravja in je že izčrpal vse možnosti zdravljenja brez pričakovanja izboljšanja.

Cilj zakona je omogočiti dostojanstveno, mirno in neboleče končanje življenja na podlagi samostojne in informirane odločitve pacienta. Pri tem se zagotavlja varstvo osebnega dostojanstva, človekovih pravic in enakega dostopa za vse.

Kaj je s tajnostjo podatkov?

Vse osebe, ki izvejo za pacientovo odločitev, morajo to informacijo varovati in je ne smejo razkriti nepooblaščenim osebam. Postopek mora potekati brez nepotrebne odlašanja, da se pacientu prihrani trpljenje, a hkrati mora dobiti dovolj časa za informirano odločitev, ki res odraža njegovo voljo.

Ugovor vesti: Kaj če zdravnik ne želi sodelovati?

Zdravstveni delavec lahko sodelovanje zavrne na podlagi ugovora vesti - torej če to nasprotuje njegovim temeljnim prepričanjem. V tem primeru mora zdravnik obvestiti vodstvo, ki pacientu zagotovi nadomestnega zdravnika. Če vodstvo nima nadomestnega zdravnika, ga določi posebna Komisija, ki je ustanovljena za ta namen.

Nadomestni zdravnik prevzame vse naloge primarnega zdravnika. Zdravniki, ki so pacientova bližnja oseba, pri postopkih sploh ne smejo sodelovati. Prav tako zdravniki z ugovorom vesti ne morejo biti člani Komisije za PPKŽ.

Kdo ima pravico do uveljavljanja PPKŽ?

Pravico ima pacient, ki je dopolnil 18 let, je vključen v zdravstveno zavarovanje v Sloveniji in je državljan Slovenije ali ima stalno prebivališče v Sloveniji. Vse storitve so krite iz zdravstvenega zavarovanja in se izvajajo v okviru javne zdravstvene službe.

Trije ključni pogoji za uveljavljanje

Vsi trije pogoji morajo biti izpolnjeni hkrati, da lahko pacient uveljavlja to pravico.

Prvi pogoj je, da pacient doživlja neznosno trpljenje, za katerega ne obstaja možnost lajšanja. Trpljenje mora biti posledica hude neozdravljive bolezni ali trajne okvare zdravja. Zdravljenje mora biti izčrpano in ne sme dat pričakovanja za ozdravitev ali izboljšanje.

Drugi pogoj je, da pacient poda informirano odločitev o uveljavljanju pravice. Tretji pogoj pa je, da vlogo poda na način, ki ga določa zakon.

Zakon izrecno določa pomembno izjemo: pravice ni mogoče uveljavljati samo na podlagi trpljenja, ki ga povzročajo duševne bolezni.

Kako poteka uveljavljanje pravice?

Pogovor z zdravnikom

Zdravnik mora pacienta na jasen, razumljiv in celovit način seznaniti z več stvarmi. Najprej mora razložiti pričakovani razvoj bolezni ali okvare zdravja.

Nato mora pacienta seznaniti z drugimi možnostmi za lajšanje trpljenja, kot so podporno zdravljenje, specializirani izvajalci in terapije za lajšanje bolečine. Pacient mora slišati tudi o možnostih paliativne oskrbe ter o možnostih zdravljenja, ki v Sloveniji niso na voljo ali niso del obveznega zdravstvenega zavarovanja. Zdravnik mora razložiti tudi možne neželene učinke učinkovine za samousmrtitev in podpornih zdravil.

Zdravnik mora spodbuditi pacienta, da se o svoji nameri pogovori z bližnjimi. Če je pacient v bolnišnici, mu mora zdravnik to tudi omogočiti. Prav tako mora preveriti, ali je odločitev sprejel po

lastni volji - pri tem lahko opravi pogovore z drugimi osebami. Pacienta mora tudi seznaniti, da lahko od uveljavljanja pravice kadarkoli odstopi.

Formalni del

Zahtevk mora biti resničen, izrecen, nedvoumen in nepogojen. Vse se zapiše v zdravstveno kartoteko, ki jo mora pacient podpisati po drugem pogovoru o takšni pravici. Če pacient ne more pisati, pomaga notar, katerega stroške krije ZZSZ.

Zdravnik v 3 dneh pošlje svoje mnenje Komisiji. V mnenju navede, ali pacient izpolnjuje pogoje, in to na podlagi pogovorov ter pregleda celotne zdravstvene dokumentacije.

Kdo še mora pregledati pacienta?

Neodvisni zdravnik

Po prejemu vloge Komisija v 3 delovnih dneh določi neodvisnega zdravnika, ki je strokovnjak za ustrezno področje. Ta zdravnik mora imet vsaj 10 let kliničnih izkušenj in ne sme uveljavljat ugovora vesti. Pomembno je, da primarni zdravnik nima vpliva na izbor neodvisnega zdravnika.

Neodvisni zdravnik brez navzočnosti primarnega zdravnika opravi pregled in preuči dokumentacijo. V 3 delovnih dneh mora podat mnenje, ali pacient izpolnjuje pogoje iz zakona.

Psihiater

Komisija določi tudi psihiatra, ki mora prav tako imet vsaj 10 let kliničnih izkušenj in ne sme uveljavljat ugovora vesti. Na njegovega izbora niti primarni niti neodvisni zdravnik nimata vpliva.

Psihiater na podlagi obravnave psihičnega stanja pacienta poda oceno njegove sposobnosti odločanja o sebi. Mnenje mora poslat Komisiji najkasneje v 3 delovnih dneh od obravnave.

Kako Komisija odloča?

Komisija odloči v 15 dneh od prejema obeh mnenj, pri tem pa lahko sodelujejo tudi dodatni izvedenci. Komisija ugodi zahtevi, če so izpolnjeni vsi pogoji in če psihiater potrdi, da je pacient sposoben odločanja o sebi.

Če je katero mnenje negativno, se zahteva zavrne in pacientu pojasni razlog. Zoper odločitev ni možna pritožba, je pa dovoljeno sodno varstvo pred sodiščem.

Kaj če se pacient premisli?

Kakršnakoli zavrnitev, prekinitvev ali odstop ne vpliva na to, da pacient ne bi mogel ponovno zaprositi za uveljavljanje pravice. Lahko se zgodi, da pacient na neki točki odstopi, potem pa čez čas spet zaprosi - to je popolnoma v redu in postopek se lahko znova začne.

Kako poteka sama izvedba?

Pobuda in priprave

Pobudo za izvedbo vedno da pacient svojemu primarnemu zdravniku, in sicer kadarkoli po prejemu odobritve s strani Komisije. Zdravnik določi datum, uro in kraj izvedbe ter opredeli predhodne priprave, da bo postopek izveden v predvidenem času.

Pacient mora izbrat enega od možnih načinov vnosa učinkovine. Zdravnik mu pojasni bistvene lastnosti vsakega načina ter posledice, ki jih bo izbrani način imel.

Ključno pravilo pri tem je, da mora vnos učinkovine v telo opraviti pacient sam - bodisi z zaužitjem ali drugim primernim načinom. Zdravnik zagotovi pravilno izvajanje ter pridobitev in pripravo materiala iz lekarne na podlagi recepta.

Lokacija

Pacient se lahko odloči, da bo postopek potekal na njegovem domu. Lastnik ali imetnik nepremičnine takšni odločitvi ne more prepovedati. Pri izvedbi so lahko navzoče osebe, ki jih izbere pacient.

Neposredno pred izvedbo

Pred samo izvedbo je ponovno treba dobiti pritrđen odgovor s strani pacienta, kar se ponovno vpiše v zdravstveno kartoteko s podpisom pacienta.

Če pacient izvedbo zavrne, mora zdravnik učinkovine odstraniti iz dosega pacienta ter jih vrniti v lekarno. Izpolniti in posredovati mora tudi obrazce Komisiji. Zakon predvideva tudi ravnanje v primeru neuporabljenega recepta ali vračila učinkovine, če se pacient za postopek ne odloči.

Če pacient soglašata, morajo dati pacientu učinkovino, da jo lahko zaužije, ali namestiti pripomoček za vnos učinkovine oziroma opraviti druga dejanja, ki bodo pacientu omogočila samousmrtitev.

Če pacient slučajno ne more aktivno sodelovati, se postopek prekine.

Tako medicinska sestra kot zdravnik morata biti pri pacientu prisotna, dokler se ne ugotovi njegove smrti. Nato morata obvestiti mrliškega preglednika in počakati na njegov prihod. Če je njegov prihod že vnaprej naznanjen, ta ne sme biti prisoten pri postopku samousmrtitve.

Kaj se zgodi po smrti?

Vzrok smrti

Ko zdravnik ugotovi pacientovo smrt, opravi mrliški preglednik pregled trupla in zapisnik pošlje Komisiji.

Pri tem je pomembno omeniti, da se taka smrt ne šteje kot neposredna smrt. Kot vzrok smrti se šteje že prej obstoječa huda neozdravljiva bolezen ali druga trajna okvara zdravja. Prav tako se taka smrt ne šteje kot nasilna smrt.

Po presoji mrliškega preglednika se lahko izvede tudi sanitarna obdukcija, katere zapisnik se posreduje Komisiji. Zdravnik mora v 7 dneh od pacientove smrti poslati Komisiji poročilo o izvedbi postopka.

Kdo bo vse to nadzoroval?

Komisija za PPKŽ

Zakon predvideva urejanje poslovnika Komisije. Komisija ima 5 članov in 5 nadomestnih članov, ki jih imenuje predsednik republike za 6-letni mandat z možnostjo ponovnega imenovanja.

Komisija mora vključevati vsaj 2 doktorja medicine, diplomirano medicinsko sestro, strokovnjaka s področja družboslovnih ali humanističnih ved ter pravnega strokovnjaka. Vsi člani morajo imeti vsaj 10 let izkušenj.

Komisija se sestavi najkasneje v 3 mesecih od uveljavitve zakona, delovati pa lahko začne, ko so imenovani trije člani in trije namestniki članov.

Nadzor

Nadzor izvaja inšpekcija, pristojna za zdravje.

Kakšna je odgovornost zdravstvenih delavcev?

Ravnanje zdravstvenih delavcev v skladu s tem postopkom ni protipravno in ne predstavlja disciplinske kršitve. Zdravstveni delavci niso kazensko, odškodninsko ali disciplinsko odgovorni za dejanja, ki jih opravijo v skladu s tem zakonom.

Kaj je z življenjskim zavarovanjem?

Z zavarovalno pogodbo za primer smrti je zajeta tudi smrt, ki nastopi kot posledica izvedenega postopka uveljavljanja pravice. To velja ne glede na to, koliko časa je minilo med sklenitvijo

pogodbe in izvedbo postopka.

Razlog za to je, da se kot neposredni vzrok smrti ne šteje sam postopek, ampak huda neozdravljiva bolezen ali druga trajna okvara zdravja.

Kazenske določbe

Zakon predvideva globe do 5.000 EUR za primere nepravilnega speljanja postopka, pridobitve mnenj, podpisov ali informiranja pacienta o vseh postopkih in pričakovanem razvoju bolezni.

Kdaj zakon začne veljati?

Ta zakon začne veljati po objavi v Uradnem listu, uporabljat pa se začne šele 6 mesecev po njegovi uveljavitvi. To pomeni, da bi v primeru sprejetja začel veljati maja 2026.

Kaj pa je tvoje mnenje? Zapiši ga spodaj!

Referendumi

Na referendum hodimo, glasujemo, včasih se celo prepiramo o njem – a v resnici marsikdo ne ve natančno, kaj referendum sploh pomeni.

Najpreprosteje povedano: referendum je način neposrednega odločanja volivcev o določenem vprašanju ali zakonu. To pomeni, da se ne odločajo le poslanci v državnem zboru, ampak lahko svojo voljo izrazimo vsi državljani, ki imamo volilno pravico.

Vrste referendumov

V Sloveniji poznamo več vrst referendumov, najpogosteje pa se uporabljata zakonodajni referendum in posvetovalni referendum.

Čeprav oba vključujeta glasovanje državljanov, imata povsem drugačen namen in učinek.

Zakonodajni referendum

Zakonodajni referendum je oblika neposredne demokracije, zapisana že v ustavi.

Uporabi se takrat, ko želimo, da ljudje odločijo o že sprejetem zakonu, preden ta dokončno začne veljati. Gre torej za zakon, ki ga je državni zbor že sprejel, a ga še ni razglasil.

Da referendum velja, mora biti izpolnjen t. i. kvorum zavrnitve. To pomeni, da je zakon zavrtnjen le, če proti njemu glasuje večina volivcev, ki so glasovali, in hkrati vsaj petina vseh volilnih upravičencev v Sloveniji.

Torej ne zadošča samo večina glasov “proti” – pomembno je tudi, koliko volivcev je dejansko prišlo na volišče.

Postopek odločanja je dvostopenjski:

1. najprej se ugotovi, ali je večina veljavno glasovalnih volivcev glasovala proti zakonu;
2. če je odgovor “da”, se preveri še, ali ta večina predstavlja vsaj petino vseh volivcev v državi.

Če ti pogoji niso izpolnjeni, se zakon lahko razglasi in začne veljati. Če pa je večina dovolj velika, se zakon zavrne.

Po objavi uradnega izida referenduma mora državni zbor zakon, ki je bil zavrtnjen, takoj poslati v razglasitev. Hkrati eno leto po takšni odločitvi ne sme sprejeti novega zakona, ki bi bil vsebinsko v nasprotju z voljo volivcev.

To pomeni, da je zakonodajni referendum zavezujoč – odločitev ljudi ima dejanski učinek na veljavnost zakona.

Posvetovalni referendum

Druga možnost je posvetovalni referendum, ki ima nekoliko mehkejšo naravo.

Tu ne odločamo o zakonu, ampak le izražamo mnenje o določenem vprašanju. Namen posvetovalnega referenduma je, da državni zbor dobi občutek, kako javnost gleda na določeno temo, vendar izid ni zavezujoč.

Če na primer večina glasuje "za" neko idejo, to še ne pomeni, da bo parlament moral sprejeti zakon v skladu s to voljo. Lahko jo upošteva, lahko pa tudi ne.

Pomembna razlika je tudi v tem, da pri posvetovalnem referendumu ne obstajajo nobeni kvorumi – ne glede na udeležbo ali razmerje glasov. Cilj je preprosto pridobiti občutek javnega mnenja, ne pa sprejeti ali zavrniti zakon.

Ker gre za vprašanje, ne za zakon, posvetovalni referendum navadno poteka še preden ima državni zbor pripravljen konkreten predlog. Tako se lahko preveri, ali je ideja sploh smiselna in kako jo ljudje razumejo.

Zakaj je to pomembno?

Referendumi so eden redkih trenutkov, ko lahko državljani neposredno vplivamo na delovanje države.

Zakonodajni referendum omogoča, da zakon "ustavimo" ali potrdimo, posvetovalni pa daje glas ljudem pri oblikovanju prihodnjih odločitev.

Čeprav je postopek zapleten in ima svoje omejitve, ostaja referendum pomemben del demokracije – tisti trenutek, ko se vprašanje iz dvorane državnega zbora prenese med ljudi.